

Haskó László Kell-e az embernek a sport, és mire?

Oda az egészség

2017/45. (11. 09.)

<http://magyarnarancs.hu/publicisztika/oda-az-egeszseg-107535>

No sport! – válaszolta 90 évesen Sir Winston Churchill arra a kérdésre, hogy mi a hosszú élet titka. Viccnek szánta, hiszen az ő fiatalsága idején a sport amatőr dolog volt, vagyis kedvtelés, élvezet.

Mellesleg testedzés is, a vérkeringés, a légzés, az izmok és az ízületek frissen tartása. Szerencsés esetben egészségmegőrzésként is működött. Persze úri dolog volt, de ártatlan, úgyhogy széles körben szimpatikus. Nem véletlen, hogy Coubertin báró a sportversenyekben vélte fölfedezni a békét és barátságot megteremtő erőt. Természetesen csalódnia kellett, a csodálatos férfiak már 1914-ben a háborút választották az olimpia helyett. A Nagy Háború után pedig a sportból „nemzeti gladiátorképzés” lett. Különösen a vesztes országokban, kiváltképpen pedig a Trianon utáni kis Magyarországon lett a sport minden ágazata revánspropagandává és felkészítéssé a nagy visszavágáshoz. A magyar igazság szolgálatában, a magyarok Istenének segítségével. Igen, nekünk külön Istenünk és saját igazságunk lett. (Ez maga a máig gyógyíthatlan nemzeti skizofrénia.) Egy nemzetnél sem vagyunk alávalóbbak, viszont gyorsabbak, erősebbek és ravaszabbak – igen. A legkülönfélébb statisztikai trükkökkel bizonyítgatjuk, hogy miénk a legtöbb arany. Mert csak az arany számít, az ezüst is vereség. A sikertelen visszavágó (a II. világháború) után sem józanodtunk ki, jött a proletár leventemozgalom, az MHK (Munkára Harcra Kész) és az általános és permanens békeharc a szocialista világrend diadaláért. Nem meglepő, hogy a felsőbbrendű (sport)ember, aki hazájáért és a világbékéért küzd, újra főszerepet kapott. Ömlöttek az aranyak, ha nem is annyira, mint a szakállas NDK-s lányoknak meg a még jobban fölpumpált szovjet csodalényeknek.

A következő fordulat az 1960-as években jött. A római olimpia már tévéshow volt. Azóta csak a pénz beszél (és a kutya sem ugat). A NOB akkori elnöke (Avery Brundage) egy szűk évtizedig még erőlködött, fönntartotta az amatőrizmus látszatát, ami persze csak arra volt jó, hogy az NDK-s, a szovjet és naná, hogy a magyar, majdnem azt írtam, félamatőrök, de félig sem amatőrök, hanem természetesen állami vérprofik legyenek a versenyek sztárjai, egyúttal a szocialista rendszer

felsőbbrendűségének élő bizonyítékai. Brundage után minden elnök diktátorokkal üzletelt, magától értetődik, hogy miféle módon. A legnagyobb kópé a spanyol Samaranch, kinek hosszú balkeze a későbbi híres magyar „álamelnök” volt. A televíziózás technikai fejlődése a globálisan legjobban és legdrágábban eladható terméké tette a sportversenyeket. Ez a technika képes a legunalmasabb sporteseményt világszenzációként tálalni. Példaként álljon itt a legutóbbi foci-Eb, ahol egyetlen színvonalas meccset sem láthattunk, mégis mindenki úgy tudja, hogy „minden idők...” stb. volt. Mi, magyarok, pláne! A Hősök terén új aranycsapatként ünnepeltük a végig káprázatosan gyengélkedő, ólomlábú fiúkat, akik búcsúzól egy laza négyest kaptak a szintén harmatgyenge belgáktól. A honi média különösen nagy bűvésze a szemfényvesztésnek: ahol 11 rosszarcú, ütődött kerti törpét nemzeti kormányként lehet eladni, ott semmiség aranycsapatnak kikiáltani 11 jól fizetett favágót.

A világ

Persze, ha itthon nem kell is teljesítmény, azért a világ többi részén nagyon is kell. Az a színvonal, ami látványként eladható, nem megy dopping nélkül. Amikor az egyetlen angol első ligás magyar fiút megkérdezte a sportújság riportere, hogy kemények-e az edzések odaát, azt felelte, hogy egyáltalán nem, erőnléti edzés nincs is. (Azt már nem tőle tudjuk, hogy a kondit másképpen, tablettákkal fejlesztik.) Óriási pénzekből fejlődik a doppingipar, és majdnem ugyanannyi megy az üldözésre, persze ügyelve arra, hogy a perzekúció egy olimpiással (négy évvel) a gyártás után bandukoljon. Szemfényvesztés és hazugság minden szinten. A légszomjcsökkentő szerek okozta halálozás (a futballpályákon) mindennapos, a tünetek egyértelműek, a szakemberek mégis (nem létező) fejlődési rendellenességek után kutatnak a boncasztalon. Defibrillátort és méregdrága diagnosztikai eszközöket vetetnek a klubokkal, mintha nem tudnák, mi a helyzet. Érthető. Ha kiderülne, hogy a király meztelen, vége volna az üzletnek. A látszat fenntartása létérdek. Mindenki szem a láncban.

Az eddigiek „csak” arról szólnak, hogy az élsport versenyek kiábrándítóak a közerkölcs szemszögéből. Természetesen senki sem gondolja, hogy a versenyeket és a focimeccseket ezentúl bojkottálni kellene. Ehhez túl jó a cirkusz. Azonban az élvezet nagyon hasonló ahhoz, mint amit egy csodaszép szereplővel készült szexfilm okoz. Ez bizony nem az a sport, ez valami más... De még ez sem minden.

A béke

A katasztrófáról, a sportnak a társadalmi béke megingatásában játszott szerepéről kell ezután szólnunk. A légszomjcsökkentő szerek a doppingnak csak az egyik válfaját adják. A másik típus a felkészülés során tartósan alkalmazott testépítő (lényegében izomtömeg-növelő), hormon hatású szerek használata. Beszéljünk egyenesen: leginkább tesztoszteronderivátumokról (férfihormon hatású anyagokról) van szó. Ezek a szerek csak megrövidítik az életet, hirtelen halált nem okoznak.

A dopping legveszélyesebb vadhajtása ilyenformán a „civil dopping”, a magyarul „gyúrásnak” nevezett borzadály. A gyúró (személy) egy teljesen értelmetlen, élvezetet nem okozó, sőt kifejezetten kellemetlen mozgássort erőltet magára rendszeresen. A gyúrás színhelye a konditerem. Az ott fogyasztható levegő még az utcainál is fáradtabb. A táplálékkiegészítőnek nevezett tabletták és injekciók árusítása is a konditerem profiljába vág. Konditerem a börtönökben is van, táplálékkiegészítők is kaphatók, igaz, csak havonta egyszer, a kintinban. Az erőszakos bűncselekmények miatt elítéltek naponta mérik bicepszkörfogatukat és legalább hetente egyszer jelentenek beteget, hogy regisztrálhassák testsúlyuk (izomtömegük) gyarapodását. Az egészség szóra gondolni is szentségtörés.

S a legveszélyesebb „szövődmény” csak most jön: a férfihormon erősen fokozza az agresszivitást és a gátlástalanságot. Vagyis a jótékony köpenybe bújtatott tevékenység valójában fegyverkezés. A kigyúrt civilek áhítják az agressziót. Teljesen mindegy, hogy szintén kigyúrt szurkolótársaikkal verekednek, vagy felhasználják őket népszavazás megakadályozásához, esetleg országos gyűjtogatásban teszik próbára magukat, mint 2006-ban, nekik mindegy: maga a harc a cél.

Summa summarum: az élsportban engedélyezni és szabályozni kellene a doppingot, a civilek számára pedig szigorúan tiltani.

Ui.: A NOB etikai bizottságának élére nemrégiben megválasztották a volt ENSZ-főtitkárt.